

SON ON YILDA SİGARASIZ KENTLER ALANINDA YAPILAN BİLİMSEL ÇALIŞMALARDA ÖNE ÇIKAN KONULAR

Arş. Gör. Dr. Ayşe TAŞ

Prof. Dr. E. Didem EVCİ KİRAZ

Giriş

- Tütün kullanımı önemli bir halk sağlığı problemi
- Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre her yıl 7 milyon kişinin ölümü tütün ürünleri nedeni ile
- 6 milyonu direkt tütün ürünü kullanımı nedeniyle, 890000'i ikinci el sigara dumanına bağlı olarak
- Tütün ürünleri kullananların yaklaşık yarısı tütün ürünleri nedeni ile ölmekte

TOBACCO THREATENS US ALL

HEALTH &
ECONOMIC
IMPACTS

TOBACCO KILLS PEOPLE EVERY YEAR

MORE THAN
7
MILLION

TOBACCO THREATENS HEALTH, ECONOMIES AND DEVELOPMENT.

12% OF DEATHS OF ALL PEOPLE AGED **OVER 30** ARE DUE TO TOBACCO.

GLOBAL ANNUAL COSTS FROM TOBACCO USE ARE **US\$1.4 TRILLION** IN **HEALTHCARE** EXPENDITURE AND LOST PRODUCTIVITY FROM ILLNESS AND PREMATURE DEATH.

#NOTOBACCO

- İkinci el tütün dumanının etki alanları:
 - Ana-çocuk sağlığı
 - Bulaşıcı olmayan hastalıklar
 - İş yeri sağlığı ve güvenliği
 - Tüberküloz

**Make
every day
World No
Tobacco Day.**

www.who.int/tobacco

World Health
Organization

31 MAY

Tütün Kontrolü

- Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi'nin uygulama kılavuzu niteliğindeki MPOWER paketi:
 - **Monitor:** Tütün kullanımını ve koruyucu uygulamaları izle
 - **Protect:** Toplumu tütün dumanından koru
 - **Offer:** Sigarayı bırakmaya yardım et
 - **Warn:** Tütünün zararları konusunda uyar
 - **Enforce:** Tütün reklam ve tanıtımını yasaklamayı destekle
 - **Raise:** Tütün vergilerini artır

Tütün Kontrolü

- Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi'nin 8. maddesinde tütün dumanından korunma gerekliliği:

«1. Taraflar, bilimsel kanıtların **tütün dumanına** maruz kalmanın **ölüm, hastalık ve sakatlıklara** neden olduğunun kuşkuya yer bırakmayacak biçimde kanıtladığını kabul ederler.

2. Her bir Taraf, **kapalı iş yerlerinde, toplu taşıma araçlarında, kapalı kamu alanlarında** ve gerektiğinde, **kamuya açık diğer yerlerde tütün dumanına maruz kalmayı engellemek için, ulusal yasalarla belirlenen mevcut resmi yetki alanlarında, etkin yasal, icrai, idari ve/veya diğer önlemleri** alacak ve uygulayacak ve bu önlemlerin, yetkisine giren diğer düzeylerde de kabulü ve uygulanmasını etkin bir şekilde teşvik edecektir.»

Sigarasız Kent

- “Sigarasız kentler”
 - Tüm kapalı alan işyerlerinde
 - Tüm kapalı halka açık yerlerde
 - Tüm toplu taşıma araçlarında
- 739 milyon kişi (dünya nüfusunun %11’i) kapsamlı ulusal sigarasız yasaları olan ülkelerde
- Tütün ürünleri kullanımı şehir sağlığı gündemi
- «*Healthy cities are smoke-free cities*» (9th Global Conference on Health Promotion, Shanghai 2016)

Amaç

- Son on yılda sigarasız kentler alanında yapılan bilimsel çalışmalarda öne çıkan konuları saptamak

TOBACCO THREATENS US ALL

**SAY NO TO
TOBACCO**

**PROTECT HEALTH,
REDUCE POVERTY AND
PROMOTE DEVELOPMENT**

31MAY:WORLDNOTOBACCODAY

#NoTobacco

Yöntem

- Kasım 2018
- PubMed ve Google Akademik veritabanları
- 2008-2018 yılları arasında yayınlanan bilimsel makaleler
- PubMed'de yapılan aramada “smoke-free cities”, “tobacco-free cities”, “smoke-free communities”, “tobacco-free communities” anahtar kelimeleri

Yöntem

- Google Akademik'te “tütünsüz şehir”, “tütünsüz kent”, “sigarasız şehir”, “sigarasız kent” kavramları ile arama
- Ancak bu şekilde bilimsel makale bulunamaması üzerine “tütünsüz” ve “sigarasız” kelimeleri ile ayrı ayrı aramalar

Yöntem

- Çalışmaya dahil edilmeme kriterleri:
 - İngilizce/Türkçe özeti bulunmaması
 - Kitaplar
 - Kongrelerde sunulan özet bildiriler

Bulgular

- Yurt dışından 228 adet makale
- Çalışmaların büyük bir çoğunluğu Amerika Birleşik Devletleri'nden
- En sık çalışma yapılmış olan alanları evlerde ve apartmanlarda veya sitelerde sigara kullanımına yasak getirilmesi
- Ev içerisinde ikinci el sigara dumanından etkilenim konusundaki çalışmaların 23'ü çocuklar hakkında
- Eşitsizliklerin ve sosyoekonomik düzey farklılıklarının olduğu grupların etkilenimi 9 çalışmada

Bulgular

Yayınların Konusu	Yayınların Sayısı
Sigarasız ev için kurallar getirilmesi	57
Sigarasız apartman/site için kurallar getirilmesi	41
Evde ikinci el sigara dumanından etkilenim	36
Politikaların etkileri, bölgesel farklar, görüşler	24
Sigarasız üniversite ve liseler	17
Sigarasız açık alanlar	15
İşletmelerde sigara yasağı (otel, bar, restoran)	15
Otomobillerde sigara yasağı	11
İşyerlerinde sigara yasağı	9
Eşitsizlikler	9

Bulgular

- Türkiye'den yazılmış 97 adet makale
- Türkiye'de yapılan çalışmalarda en sık karşılaşılan çalışmalarda ilk dört konu:
 - mevcut yasal durum, tütün kontrol politikaları ve bunların etkileri (41 adet)
 - üniversite ve liselerde sigara tüketimi ve sigarasız alan (14 adet)
 - sigara bıraktırma teknikleri (13 adet)
 - tütün endüstrisi (6 adet)
- Çalışmaların büyük çoğunluğu “Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi”
- Derginin “31 Mayıs Tütünsüz Bir Dünya Günü” nedeniyle özel sayıları

Tartışma/Sonuç ve Öneriler

- Türkiye'deki çalışmaların çeşitliliği yurt dışındaki yayınlara göre daha az
- Türkiye'de saptanan araştırmalar daha çok derleme tipinde
- Yurt dışı kaynaklı olanlarda tanımlayıcı ve müdahale araştırmaları da sık
- Araştırmacılar bu konudaki farklı çalışmalarını inceleyip araştırma alanlarını geliştirmeli
- Araştırmaların sonuçları yöneticilerle paylaşılmalı
- Müdahaleler yapılması için araştırmacılar yöneticilere yol gösterici olmalı

Tartışma/Sonuç ve Öneriler

- Ülke düzeyinde yasalar
- Yerel düzeyde de çabalar gerekli
- Sadece tütünle ilgili çıkarılan yasaların sigarasız kentler için yeterli değil
- Belediyeler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları sektörler arası işbirliği
- Sigarasız kentleri sağlamak için yasalara uyum sağlamayı, desteklemeyi sağlayacak girişimler, eğitimler ve kampanyalar
- Kampanyaların başarısı için:
 - toplum lideri bulma
 - benzer fikirdeki organizasyonlarla iş birliği
 - paydaşlarla ilişki kurma
 - yerel verileri toplayıp kullanma

Tartışma/Sonuç ve Öneriler

- Dünya Sağlık Örgütü'nün sigarasız kentlerin geliştirilmesinde yerel yönetimlere yol göstermek amaçlı hazırladığı rehber ve bununla ilişkili dokümanlar
- Dokümanlar rehberliğinde yerel yönetimlerin ve diğer paydaşların katılımı ile çalıştılar
- Dünya üzerinde yapılan sigarasız kent uygulamaları değerlendirilerek yerel kaynaklar ve ihtiyaçlara göre yeni müdahaleler

Making Cities Smoke-free

Making
your city
smoke-free
workshop package

Participant's workbook

TOBACCO BREAKS HEARTS
Choose health, not tobacco
31 MAY: WORLD NO TOBACCO DAY #NoTobacco

TOGETHER
LET'S BEAT
TOBACCO

WORLD HEART
FEDERATION

FCTC
WHO TREATY ON TOBACCO CONTROL

World Health
Organization

TEŞEKKÜRLER